

TillArbetsmarknadsdepartementet
Ert Dnr: A2026/00510**Tolkavgift och förbud mot barntolkning (SOU
2026:23)****Sammanfattning**

Stockholms stad avstyrker utredningens förslag om att införa tolkavgift i sin helhet. Avgiften bedöms ha en begränsad effekt som incitament för språkinläring och förväntas därför inte i någon nämnvärd utsträckning bidra till det integrationspolitiska syftet med förslaget. Personer som omfattas av tolkavgifter kan i många fall antas ha ett större behov av stöd från myndigheter och begränsade ekonomiska resurser. Tolkavgifterna riskerar att leda till att personer avstår från nödvändiga myndighetskontakter vilket kan försämra deras möjligheter att tillvarata sina rättigheter och motverka integrationen. Avgifterna kan även medföra kostnadsförskjutningar mellan myndigheter om den enskilde behöver ansöka om ekonomiskt bistånd för att betala tolkavgifterna.

Stockholms stad avstyrker förslaget om att införa förbud mot att barn tolkar i myndighetsärenden eftersom förslaget är alltför förenklat och konsekvenserna av förslaget är inte tillräckligt belysta. Förslaget medför svårigheter i praktisk tillämpning. I sak är Stockholms stad positiv till att barn inte används som tolkar och många myndigheter har en sådan hantering idag. Förslaget är dock alltför förenklat och konsekvenserna är inte tillräckligt belysta. Förslaget medför sammantaget svårigheter i praktisk tillämpning.

Ställningstaganden**Förslag om införande av tolkavgift**

Stockholms stad avstyrker utredningens förslag om att införa tolkavgift i sin helhet. Stockholms stad ifrågasätter att införandet av tolkavgift kommer att få den effekt som utredningen eftersträvar, det vill säga att avgiften kommer att motivera fler personer att lära sig svenska snabbare. Tolkavgiften föreslås införas sex år efter att en person folkbokförts i Sverige. För den enskilde blir det svårt att på förhand bedöma hur stora framtida tolkavgifter kan bli. Kostnaden är beroende av flera faktorer, såsom den enskildes fortsatta behov av tolk och antalet myndighetskontakter där avgift kan komma att tas ut. Mot denna bakgrund bedöms avgiften ha

begränsade förutsättningar att fungera som ett effektivt incitament för språkinläring.

Förslag om införande av tolkavgift

Stockholms stad avstyrker utredningens förslag om att införa tolkavgift i sin helhet. Stockholms stad ifrågasätter att införandet av tolkavgift kommer att få den effekt som utredningen eftersträvar, det vill säga att avgiften kommer att motivera fler personer att lära sig svenska snabbare. Tolkavgiften föreslås införas sex år efter att en person folkbokförts i Sverige. För den enskilde blir det svårt att på förhand bedöma hur stora framtida tolkavgifter kan bli. Kostnaden är beroende av flera faktorer, såsom den enskildes fortsatta behov av tolk och antalet myndighetskontakter där avgift kan komma att tas ut. Mot denna bakgrund bedöms avgiften ha begränsade förutsättningar att fungera som ett effektivt incitament för språkinläring.

Införande av tolkavgifter medför att personer som är i behov av tolk får sämre förutsättningar att ha kontakt med myndigheter än andra, eftersom kontakten kan bli avgiftsbelagd. Kostnaderna kan bli betydande för den enskilde då avgiften tas ut per ärende och något högkostnadsskydd inte föreslås. Konsekvensen kan bli att personer avstår från de myndighetskontakter de har behov av för att undvika tolkavgiften. Enskildas möjligheter att tillvarata sina rättigheter riskeras i och med tolkavgiften samt försämrad integration i samhället vilket motverkar det integrationspolitiska syftet med förslaget.

Tolkavgifterna riskerar att drabba en särskilt utsatt målgrupp. Personer som efter flera år i Sverige fortfarande har behov av tolk kan i många fall antas ha ett större behov av stöd från myndigheter och samt begränsade ekonomiska resurser. Förslaget om tolkavgifter riskerar även att innebära förskjutning av kostnader, från en myndighet till en annan, när personer utan egen försörjning kan behöva ansöka om ekonomiskt bistånd för att kunna tillgodose sitt behov av tolk hos andra aktörer. Processen gällande ekonomiskt bistånd innebär ofta att den enskilde behöver ha kontakt med ett flertal olika myndigheter för att uttömma alla möjligheter till självförsörjning vilket kan medföra flera tolkavgifter.

Om förslaget om tolkavgifter antas, föreslår Stockholms stad att det bör övervägas om det ska införas fler undantag från tolkavgift för att säkerställa att avgiften inte får oproportionerliga konsekvenser för särskilt utsatta personer eller i ärenden där den enskilde har ett särskilt starkt behov av kontakt med myndigheter. Det kan exempelvis avse personer som utsätts för våld i nära relation eller

som till följd av ekonomisk kontroll saknar faktisk tillgång till sina ekonomiska medel.

Förbud mot barntolkning

Stockholms stad avstyrker utredningens förslag om att införa förbud mot att barn tolkar i myndighetsärenden i sin helhet. Stockholms stad delar uppfattningen att barn som utgångspunkt inte ska användas som tolkar i kontakter med myndigheter och många myndigheter har redan idag den hanteringen. Förslaget med ett lagstadgat förbud bedöms däremot som alltför förenklat och konsekvenserna av förslaget är inte tillräckligt belysta. Exempelvis är konsekvenserna för barn och för grupper med begränsade språkkunskaper inte tillräckligt utredda.

Stockholms stad bedömer att förslaget behöver analyseras mer i relation till det föreslagna införandet av tolkavgifter. Om kostnaderna för professionell tolkning ökar för enskilda, finns en risk att vissa vårdnadshavare, trots förbudet, i praktiken använder barn som tolkar eller avstår från kontakt med myndigheter. Det är oklart vilka åtgärder som förväntas av myndigheter när en vuxen trots förbudet vill använda ett barn som tolk eller om det inte finns en professionell tolk att tillgå. Det framgår inte om en ansökan eller ett ärende i sådana fall ska avvisas, skjutas upp eller hanteras på annat sätt. De föreslagna undantagsbestämmelserna ger inte tillräcklig vägledning för i vilka situationer de kan användas. Detta riskerar sannantaget att skapa osäkerhet i tillämpningen och kan få särskilt negativa konsekvenser för personer i utsatta situationer.

Stockholm som ovan

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande